

VĚTRNÍK

ZPRAVODAJ č. 7

VYSOKÉ N. JIZ.

PROGRAM:

⁽ⁿ⁾
DNES - 18.10.1985 - PÁTEK

- 8.00 - seminář o včerejším představení v malém sále Krakonoše
- 13.30 - rozloučení s DS Kozlovice v malém sále Krakonoše
- 16.00 - M. Stoniš:
a JEZULÁTKO
- 19.30 /DS Josefův Důl/
- 22.00 - setkání souboru s patrony ve společenském sále požární zbrojnice

ZÁTRA - 19.10.1985 - SOBOTA

- 8.00 - seminář o dnešním představení v malém sále Krakonoše
- 13.00 - rozloučení s DS Josefův Důl v malém sále Krakonoše
- 14.00 - BESEDA s národním umělcem MARTINEM RŮŽKEM
/velký sál Krakonoše/
- 18.00 - setkání hostů, poroty a organizačního štábu v malém sále Krakonoše
- 19.00 - SLAVNOSTNÍ ZAKONČENÍ XVI. NP VZDS ve velkém sále Krakonoše
- 20.00 - velký sejkorový večer na rozloučenou ve velkém sále Krakonoše

B1.č.279/85

NÁRODNÍ PŘEHLÍDKA VESNICKÝCH A ZEMĚDĚLSKÝCH DIVADELNÍCH SOUBORŮ

Byl jsem požádán redakcí Větrníku, abych se na jeho stránkách veřejně zamyslel nad souvislostmi scénografie v kontextu k ostatním složkám divadelní inscenace. Poněkud mě to zaskočilo, nejsem žádný velký teoretik a spíše svá teoretická scénografická východiška a názory uplatňuji /nebo se alespoň o to snažím/ v praktickém provozu určitého typu divadla. A řekl bych, že je to dostatečně tvrdá praxe. Samozřejmě se praktické zkušenosti jako bumerang vrací do oné teoretické oblasti a člověk by je měl znovu a znovu "vrhat" do praxe. A na zcela vyčerpávající studii by bylo ovšem třeba více času i popsaných stránek. Toť malý úvod a teď k jádru věci.

SOUVISLOSTI SCÉNOGRAFIE S INSCENAČNÍ DRAMATURGICKO REŽIJNÍ KONCEPCÍ

Scénografie jako obor prošla dlouhým vývojem stejně jako divadlo samo. Ruku v ruce s tímto vývojem drala se do popředí divadelního dění nebo naopak zcela ztratila své pozice. Zkrátka nebyla potřeba - i když vlastně stále existovala. Na tom chci ukázat, že může nebo nemusí být důležitá, že se může více nebo méně prosazovat v souznění se základní dramaturgicko režijní koncepcí. A to je důležité. Moderní scénografie by vlastně neměla existovat pouze jako výtvarný artefakt, ale jako spolutvůrce dramatického tvaru určité inscenace. Může suplovat některé další složky v realizaci dramatického textu, stejně tak, jak ony mohou suplovat ji. Však také ve 30. letech /pokračování na str.2/

ZAKULISI PŘEHLEDKY

astavení sedmé - s kapelníkem Větrovanky a jeho kolegyní z tanečního souboru..

Honza HEJRAL a Slávka HUBAČÍKOVÁ.

"Stál jsem u kolébky první přehlídky, při vítání tenkrát nehrála Větrovanka, pouze zazněla slavnostní fanfára, kterou složil pan učitel Hnyk, na druhé přehlídce už dechovka hrála, řídil ji pan Vodseďálek. To jsem už také hrál, chodil jsem asi do deváté třídy. Pak jsem to převzal já a dělám to asi 7 let. V mimopřehlídkovém období bychom chtěli dělat spíše folklórní muziku, v okolí je dost tradičních skupin, velice dobrých. Dobře také spolupracujeme s tanečním kroužkem, který patří po divadelní soubor."

Slávka HUBAČÍKOVÁ - "Asi před šesti lety mě požádal pan učitel Jaroslav Hejral, abych naúčila několik podkrkonošských tanců. Velice mě to potěšilo, už předtím jsem chodila do tanečního souboru do Semil. Jsem také lektorkou dětského tance a pohybové výchovy. Jsem nesmírně ráda, že to mohu dělat a také, že se soubor v poslední době snaží pracovat sám. Samzřejmě, když bude kroužek potřebovat mou pomoc, ráda pomohu a budu s nimi spolupracovat i nadále.

Mám veliké přání. Založit dětský soubor, ale jde mi o to, aby to byl soubor od těch nejmenších, od 4 do 8 let.

Chtěla bych to věnovat výročí divadla, které oslaví příští rok 200 let. Myslím si, že prostředky jsou daleko jednodušší a nekladou si tak velké nároky. V současné době má soubor asi 8 párů, nějakí náhradníci. V poslední době jsme dělali program pro rekreanty, jmenoval se Šejdovec s Větrovankou a byl přijímán velice sympaticky."

Ve vestibulu divadla prodává Větrníky a upomínkové předměty Josef HAMAR.

"Jsem už tady od zrodu přehlídky. Sedím tu od rána do večera. Atmosféra je podle mě dobrá, i když člověk nestihne všechno, co by chtěl. Pořád je co dělat. Ale divadlo mám rád, hlavně veselohry."

-p-

B1.č.282/85

/pokračování ze str.1/

docházelo k tomu, že scénografie dokonce zcela nahrazovala složku hereckou...

A protože všechno souvisí v životě se vším a tudíž i na divadle, lze to aplikovat i zcela opačně: dramatická postava může za určitých podmínek nahradit scénografii. V podstatě je to ale jen teoretická úvaha. protože scénografii tvoří syntéza mnoha vizuálních i akustických prvků. A jeden může částečně nebo zcela zastoupit druhý. Jako příklad lze uvést stín nebo určitý zvuk, které oba mohou za určitých okolností nahradit určitý reálný prvek, například dveře...

A tady nastupuje zvolená divadelní poetika, která to v celkové koncepci umožňuje - anebo neumožňuje. Buď diváka přesvědčí nebo ne. Touto zástupností jednotlivých prvků a složek inscenace lze docílit podstatné změny v klasické divadelní konvenci. Touto cestou se ubírala mezi oběma válkami například sovětská divadelní avantgarda.

Tato metoda, nebo spíše už použité i stále nově objevované /mnohdy i opakované/ varianty ovlivňují nejen scénografii jako takovou, ale především komplexní dramatický tvar určité inscenace. Proto je třeba v realizaci, vycházející z textu, předlohy nebo scénáře, zkoumat všechny možnosti a souvislosti vazeb mezi jednotlivými složkami dramatického tvaru. Ať už je to řešení prostoru, tvarování dramatických postav, rekvizity, zvuku, světla, nebo těch ostatních, které jsem v tomto okamžiku neuvedl.

Tato teoretická úvaha není zdaleka vyčerpávající, a proto jen naznačuje základní okruh souvislostí scénografie s inscenační dramaturgicko režijní koncepcí.

Jaromír V o s e c k ý

Miroslav STONIS, ostravský prozaik a dramatik;

od sedmdesátých let vydala DILIA texty her:

Cesta do Egypta, hra ze současnosti, 1977

Hořké letní herbicidy, tragikomedie ve třech dějstvích, 1981

Kde tráva je červená a modrá, lyrická komedie ve třech dějstvích, 1979

Maškaráda za plotem, komedie tří letních večerů, 1981

Jezulátko, hra o třech dějstvích, 1983

Námořník karbonský, komedie o dvou dějstvích a epilogu, 1984

Autor byl několikrát oceněn v soutěži divadelní hry.

ROZHOVOR

Danou Holubovou, metodičkou OKS
Jablonec n.N. a režisérkou DS
J.K.Tyl Josefův Důl,
Markétou Fejfarovou a Zdeňkem
Fejfarem, členy DS

Jaké novinky ze života souboru
můžete zveřejnit?

"Nejzávažnější změnou je to, že
nás od letošního jara zřizuje kromě
ZV ROH Jabloneckých skláren ještě
JZD Chovatel Lučany. Podnětem k to-
mu bylo 40. výročí vzniku souboru
a znamená to pro nás zvýšení mate-
riální a finanční podpory, zájem o
naši činnost má i Svaz družstevních
ročníků."

Víme o vás, že se orientujete vý-
razně na českou současnou hru a jed-
nou za rok připravujete pohádku pro
dětského diváka. Jsou nějaké problé-
my v tomto ohledu?

"Výběr je čím dál obtížnější.

Hru Miroslava Stoniše jsme nakonec
zvolili proto, že nám umožnila kri-
tický pohled na naši společnost, na
přežívající lhostejnost a ziskovost.
V tomto duchu jsme text i upravili.
Velké problémy nám nastaly vzhledem
k nebývalé nemocnosti v souboru,
zkoušeli jsme neustále v novém ob-
sazení. Nejkritičtější situace na-
stala, když představitelku Alžbětky
odvezli před premiérou s infarktem
do nemocnice a bylo třeba během
osmačtyřiceti hodin zkoušet v nové
alternaci /včetně zvládnutého ob-
sáhlého textového partu/. Největším
inscenačním oříškem pro nás bylo
vyřešení scény pro úzké domácí
jeviště. Zato do pocitu prosincové
nepohody jsme se dostávali rychle
díky zimním zkouškám v sále, kde
byla teplota na nule. S Figuerovým
podivuhodným příběhem cnostné ženy
z Kfezu to bude asi horší."

Předposlední inscenaci XVI. ročníku NP
VZDS přivezli do Vysokého zástupci
Severomoravského kraje, DS OB Kozlovice.

Představil se vysockému publiku hrou
gruzinského autora O. Ioselianiho "Žen-
vinaře Agaba".

Text vychází z gruzinského naturelu a
stává se postupně jakousi apoteózou pros-
té lidské moudrosti, vztahu venkovského
člověka k půdě v protikladu k relativně
pohodlnějšímu životu ve Městě. V tomto
smyslu konfrontuje i názory starší a
mladší generace. Ale nejen to. Hra od-
krývá i některé negativní jevy společnos-
ti platné obecně: maloměstáctví, sobect-
ví, ziskuchtivost... Tato témata nejsou
už v samotné předloze traktována výraz-
ně dramaticky, tedy "velkým" konfliktem,
spíše se o nich jen hovoří. V textu
samém je naznačeno inscenační řešení
prostřednictvím využití folklórního
koloritu, například hry se zpěvy, tedy
tvaru, kde výše uvedené téma jen zvýraz-
ňuje oslavu určitého životního postoje.
Inscenátoři této možnosti nevyužili.
Škrtli doplňující písňové vložky /snad

R E C E N Z E

si uvědomili jejich textové slabiny / a
některými dalšími zásahy oslabili motiva-
ce některých postav a tedy i tématu.
Rozpaky jsme cítili zejména v režii.
Nedokázala určit žánr inscenace, přesně
pojmenovat, o čem se vlastně bude hrát,
a ani samotná reprodukce textu, o mnoho
dál se soubor bohužel nedostal, nebyla
zdařilá. Postrádali jsme divadelní situa-
ce, výraznější temporytmus, nápad. Heroi
většinou marně hledali pravdivý vztah ke
své postavě a tím i k partnerům. Svůj
part neadekvátně ke zvolenému insce-
načnímu stylu tvořili vnějšími prostřed-
ky, často pomocí nadměrného gesta či
mimiky, ale málokdy z logiky situace a
skrze vnitřní motivaci postavy. Z jeviš-
tě jsme tedy cítili snahu, ale jen zříd-
ka pravdu.
Rozpaky podtrhlo i scénografické řešení.
Divadelní soubor OB Kozlovice přijel do
Vysokého poprvé. Zdá se, že laťka letošní
národní přehlídky pro něj byla příliš
vysoko. Věřme však, že zkušenosti zde zí-
skané budou inspirací pro práci v budouc-
nosti.

F. Zborník

Bl.č.281/85

PRÁKTICKÁ DRAMATURGIE

postoupil ve čtvrtek do finále. Byl dokončen rozbor Daňkovy modelové hry Chirurgie města "N", bylo poukázáno na velkou inscenační náročnost tohoto textu.

Lze konstatovat, že celkové shrnutí názorů na čtyři lekce kursu vyznívá příznivě jak ze strany posluchačů tak ze strany zúčastněných pozorovatelů.

Zvažíme-li, že se jednalo o setkání amatérů s nejrozličnějšími divadelními zkušenostmi ve velmi omezených časových podmínkách, je výsledek práce potěšující - naplnil stanovený cíl: umět přečíst divadelní hru a hledat v textu její skutečné hodnoty. Posluchači by přivítali, aby kurs měl další lekce a oni tak mohli dále do tajemství dramaturgie a režisérovy dílny.

Závěrečné slovo předává redakce lektorce kursu, s. Drašarové:

"Byla jsem ráda, že jsme v příjemné atmosféře probrali všechnu plánovanou látku, i když v rychlosti; že seminaristé zapojili všechny své síly a aktivně se podíleli na společné práci. Prála bych všem, aby to, čeho jsme dosáhli, pomohlo jejich divadelní činnosti. K tomu jim přeji "Zlomte vaz!" -d-

SEMINÁŘ o Komedii o chytrosti ořechovského souboru byl radostný pro soubor i pro odbornou komisi, protože o kvalitním představení se vždy hovoří lépe. Navíc došlo ke šťastné konstelaci ve sledu přehlídkových představení: otázky, které nastolila předešlá inscenace Tři v tom bysterského souboru o se týče herectví v uvedeném žánru byly v praxi zodpovězeny právě ořechovskou inscenací. Zbyl také prostor pro některá zobecnění /otázky spolupráce profesionálů s amatéry, čas věnovaný studiu inscenace v souvislosti s její kvalitou apod./. Prostor pro to, abychom si uvědomili, že není třeba stranit buď "tradičnímu" nebo "netradičnímu" divadlu, ale že je to vždy otázka kvality. A že bychom měli být vstřícní i tehdy, pokud se divadelní inscenace snaží o upřímnou výpověď jinou cestou než tou, kterou jsme zvolili my. Protože tato vstřícnost může být obohacením nás všech.

NAŠE ANKETA

1. Jak se vám jeví současný stav a úroveň vesnického divadla ve vašem kraji /nebo vůbec/?
2. Liší se podle vás divadelní činnost na vesnici od činnosti ve městě? V čem?
3. Co je podle vás nejaktuálnějším problémem amatérského divadla?

Milan L a b í k, režisér DS Červený Kostelec

1. V našem okrese znám pouze tři vesnické soubory. Meziměstí, Nový Hrádek a Teplice nad Metují. První dva mají úroveň rovnající se souborům městským /míním soubory našeho okresu/. Soubor teplický potřebuje podle mého názoru nutně dramaturgickou i režijní pomoc.
2. Jsem toho názoru, že v našem okrese se činnost vesnických a městských souborů nikterak neliší.
3. Není dostatečný výběr vhodných her pro ochotníky a pak, co považují za velmi nutné, je nábor mladých lidí do souboru, a to přechodně i za menších nároků hereckých.

Jaromír V o s e c k ý, scénograf Východočeského divadla
V Pardubicích

1. Nemám tento stav přesně zmapován. Z jiného úhlu pohledu při spolupráci s amatérskými divadelními soubory však vidím zejména v posledním období určitý kvalitativní posun. Zároveň se mi však zdá, že se počet souborů pozvolna snižuje, že konzumní "lidová", především televizní zábava různých žánrů vykonává své...
- 2.-3. Ne. Často se o tom diskutuje při různých příležitostech. Někdo si stěžuje na to, další na něco jiného. A každý může mít subjektivní pravdu... Specifické problémy jistě existují. Jenže téměř všechno přece závisí na lidech. To, co chtějí dělat, je divadlo. Divadlo různého typu. Dělají ho rádi ve svém volném čase, a nejen pro svou zábavu. /I když bez party to snad ani nejde/ Je to skutečně náročná "zábava", pokud má být výsledek adekvátní vynaložené práci. Je třeba věci vidět v širších souvislostech. Spolupůsobí tady mnoho faktorů ta, jako ve vlastní koncepci určité divadelní inscenace... Fakt je, že díky koncepční práci divadelního oddělení UKVČ a řady amatérských i profesionálních spolupracovníků se v posledních letech začala prosazovat především kvalita. Neobešlo se to samozřejmě bez názorových střetů, ale jediné na základě tvůrčích "soubojů" lze postoupit zase o další krůčky dopředu. Pro současnost i budoucnost už asi nemůže platit jen ono známé "zúčastnit se". Ostatně je to vidět i na letošní přehlídce ve Vysokém.

/Pokračování na str. 5/

Vážení přátelé, činím se i mezinárodně, když bude naše vysoké divadlo slavit těch 200 let. Po- zval jsem prostřednictvím Ládi Lhoty zástupce souboru Junge Büh- ne z Auersmachers /Saarbrücken/, abychom mohli navázat družbu. Do- mluvili jsme se s vedoucím souboru Josefem Langem a s režisérem Ernstem Messnerem, že v příštím roce cestou do Belgie zajedou Kra- konošáci na 2-3 dny do Auersmache- ru, kde sehraji svoje představe- ní. V roce 1987 naopak přijede Junge Bühne do Československa a představí se jednak vysokému publiku a jednak publiku úpické- mu. Už se na to těším.

Doneslo se mi, že se včera sešli přátelé Krakonošáků sdru- žení v souboru Vobskočák a dali si za úkol připravit svůj pří- spēvek k důstojným oslavám 200 let v srpnu příštího roku. Jsem zvědav.

Informace pro unavené: fungu- je trakařová taxislužba Áša a spol. /Že by to byla inspirace divadlem?/ Jako první ji vyzkou- šel člen souboru z Libice Petr Filo, který celou přehlídku ab- solvuje prvně a tak ještě nemá tu potřebnou výdrž.

Až budete v československých i zahraničních divadelních slov- nicích číst termín "kineticko- kruhový chodník", pak vězte že jeho autorem je klasik, zaslou- žilý umělec Milan Fridrich. Pa- tentováno 17.10.1985.

Zjistil jsem, že redakce Větrníku je již zřejmě zahlcena společenským životem; uchýlila se do svého pracovního soukromí, kde si při čekání na recenzi uspořádala literární večer. Vzhledem k nepřítomnosti poroty nebylo možno zhodnotit jeho úroveň.

VĚTRNÍK, zpravodaj XVI.NP VZDS. Vydává OŠ NP VZDS. Zodpovědný redaktor Alena Exnarová. Povo- leno OK ONV Semily pod č.j.70/84. Cena 1,- Kčs.

1. Hodnotit současný stav a úroveň ves- nického divadla si vůbec netroufám. Nemám srovnání. Na vysoké přehlídce kaž- dorodně vidím reprezentanty jednotlivých krajů, tedy to nejlepší, co kde mají. O ostatních divadelních souborech se doz- vídáme málo. Jablonecký okres, ve kterém mohu posoudit stav amatérského divadla, je okresem veskrze průmyslovým, zemědělství tu odjakživa bylo nutným doplňkem práce v textilkách, sklářských hutích nebo do- máckého navlékání koralí, později práce ve velkých bižuterních podnicích. Myslím, že i dojíždění za prací z vesnic do center průmyslu, v tomto mimochodem nejmenším okrese Severočeského kraje, má vliv na vytváření divadelních souborů. Jistě to není jenom dojíždění, pravda je však jedna: souborů na vesnicích nám ubylo. V jabloneckém okrese máme tři - soubor ve Lhotce, který hraje pro potěšení své i lidí z okolních vesnic jedno, dvě před- stavení v roce a sahá po starších dílech dramatické tvorby, divadelní soubor Vojan KP Sklář v Desné - soubor, který má a několikaletou tradici a zatím hledá svou tvář, a nakonec nevýznamnější soubor okresu, divadelní soubor Tyl z Josefova Dolu, který je již počtvrté účastníkem vysoké přehlídky a jehož kvality jsou vyšší než kvality leckterého souboru městského.

2. Vždycky nás učí odborníci nad jiné povolání, že divadlo je jen jedno. Dobré nebo to druhé. A tak to bude i s divad- lem ve městě i na vesnici. Podmínky může mít městský soubor horší než soubor půso- bící na vesnici. Hlavní problém je asi v lidech, buď jsou zapálení pro divadlo a chtějí hrát, nebo koukají na televizi. A to ostatní se většinou vydupe.

3. Všude je to asi přibližně stejné - někde chybí jeviště, jinde zájem zřizo- vatelů. U nás asi jako téměř všude, je nedostatek režisérů, takových těch sil- ných poučených osobností, které dovedou pro dobro věci dřít lidi z kůže, stme- lit soubor pro dobrý výsledek. Chybějí nám divadelní hry, ty které máme k dispozici nedovedeme mnohdy dobře dra- maturgicky zpracovat. A o tom dalším ne- budu jako o problému radši hovořit, tak snad zbožné přání, aby se dařilo pro amatérské divadlo získávat zájem mladých lidí, ať už jako aktivních tvůrců nebo jako obecenstva.